

מעדני אשר

גיליון ת"ה

(שנה ט')

פורים תשע"ב

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

מדוע תיקנו חז"ל להשתכר בפורים?

הנה איתא בגמ' מגילה ז' ע"ב חייב אדם לבסומי בפוריא, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי.

יש להקשות: מה הטעם שתקנו חכמים להשתכר בפורים, מאי שנא משאר מקומות שתקנו לשתות יין, אבל לא תיקנו שישתכרו.

איכא כמה טעמים:

א. באבודרהם פורים, וכן באליה רבה מובא בביאור הלכה אור"ח סימן תרצ"ה הקשה וז"ל ואם תאמר האיך חייבו חכמים להשתכר בפורים, והלא בכמה מקומות בתורה מזכיר שהוא מכשול גדול השכרות כמו נח ולוט, ומתרחץ ויש לומר מפני שכל הנסים שנגעו לישראל בימי אחשורוש היו על ידי משתה כי בתחלה נטרדה ושתי מן המלכות על ידי משתה היין שנאמר אסתר א' י' ביום השביעי כטוב לב המלך ביין אמר להביא את ושתי וגו', ובאה אסתר תחתיה על ידי משתה שנאמר שם ב' י"ה ויעש המלך משתה גדול לכל שריו ועבדיו את משתה אסתר וגו' וכן ענין המן ומפלתו על ידי משתה היין היה, ולכן חייבו להשתכר בפורים מפני שבא הנס בעבור משתה היין שעשתה אסתר ועתה יהיה נזכר הנס הגדול בשתיית היין.

מעדני אשר: יש להעיר על טעם זה, שאם היין בא רק לזכר משתה היין של אחשורוש, הרי שם לא נשתכרו ומדוע תיקנו להשתכר.

נראה לתרץ: כיון דשם היה רבוי ניסים ע"י היין, תיקנו זכר לנס ריבוי יין.

ב. כיון שהם נהנו מסעודת אחשורוש ע"י משתה היין שקלקלו ונשתכרו כמו שכתוב במדרש רבה אסתר ז' י"ח לכן תיקנו חז"ל לתקן החטא באותו דבר כמו דאמרינן בגמ' יומא פ"ז היכי דמי בעל תשובה באותו מקום ובאותו עבירה, כך כתב בחתם סופר מגילה ז' ע"ב.

ג. שהמן הרשע ביקש להשמיד להרוג ולאבד ולשפוך דם היהודים נעשה ענין קרוב לזה מתוך שמחה עד שנשאר כמתים מושכבים ארצה ומצד אחר הוא חשב לשפוך דם ואנו נוסיף דם על דמינו, כך כתב בסדר היום על פורים.

ד. נתפרש לי בחזיון הלילה שהכוונה הוא שעיקר החיוב של המשתה הוא שיהא שרוי בשמחה כדכתיב ויין ישמח לבב אנוש, ומחמת שיהא שרוי בשמחה יהיה חדות ה' מעוזו ויתן תודות והלל לה' על הנס מתוך הרחבת הלב, ועל דרך שאמרו בגמ' סנהדרין ל"ח ע"א אגברו חמרא אדורדקי כי היכא דלימרו מילתא, כך כתב בהגהות די אפרים אור"ח סימן תרצ"ד.

שלושים יום קודם החג שואלין ודורשין

בשבעות הקרובים אי"ה יצא לאור ברוב פאר והדר

ספר מעדני אשר על חג הפסח

חקרי הלכות על כל מצוות חג הפסח

"ארבע כוסות" "סיפור יציאת מצרים" "הסיבה"

"מציה" "חמץ" "פסח שני" "קרבת פסח"

וכן מפתח ערכים מפורט

להזמנות בטל: 05731-66560

בחור שאביו ציוה לו שלא ישתכר בפורים

האם צריך לשמוע בקולו?

יש לחקור בחור שאביו ציוה לו שלא ישתכר בפורים האם צריך לשמוע בקולו או דילמא אינו צריך לשמוע בקולו.

הנה קימ"ל יור"ד סימן ר"מ סעיף ט"ז אמר לו אביו לעבור על דברי תורה, בין מצוה עשה בין מצות לא תעשה, ואפילו מצוה של דבריהם, לא ישמע לו, א"כ לפי זה מיסתבר דאין צריך לשמוע בקול אביו כיון דיש מצוה מדרבנן להשתכר בפורים, הויא כאילו שאביו אומר לו שיעבור על מצוה דרבנן.

ובספר שלחן שלמה פורים פרק י"ט ס"ק כ"ה מביא בשם הגרשז"א זצ"ל שצריך לשמוע בקול אביו ואסור לו להשתכר.

וטעם הדבר: ע"פ מה דקימ"ל אורח חיים הלכות מגילה פורים סימן תרצ"ה סעיף ב' חייב אינו לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, וכתוב על זה הרמ"א דיש אומרים דאין צריך להשתכר כל כך, אלא שישתה יותר מלימודו וישן, ומתוך שישן אינו יודע בין ארור המן לברוך מרדכי, א"כ כיון שיש שיטת הרמ"א שאפשר לקיים המצוה בלא להשתכר א"כ חייב לשמוע בקול אביו ואסור לו להשתכר.

מדוע בפורים יין שלפני המזון אינו פוטר יין שלאחר המזון?

הנה איתא בגמ' ברכות מ"ב ע"א בירך על היין שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון, אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן, לא שנו אלא בשבת וי"ט שאדם קובע עצמו על היין וכו', אתמר נמי וכו', לא שנו אלא בשבתות וימים טובים ובשעה שאדם יוצא מבית המרחץ ובשעת הקזת הדם, הואיל ואדם קובע סעודתו על היין.

יש להקשות: מדוע לא נקטה הגמרא ג"כ פורים, הרי חייב אינו לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, וכי תימא שבכלל י"ט הוא, הרי אמרינן בגמרא מגילה ה' ע"ב שפורים לא אקרי י"ט, דלבסוף י"ט לא כתיב דאיסור מלאכה לא קבילו עלייהו, כך מקשה בשו"ת יצחק סימן שע"ז, וכן בשו"ת מקדשי סימן מ"ב.

ושבו כותב דמצא שהראב"ן בס"י קצ"ה כתב וז"ל, בירך על היין שלפני המזון כדרך שעושים בשבתות וימים טובים, פוטר את היין שלאחר המזון, והני מילי שבתות וי"ט ופורים, והקזת דם, שאדם קובע עיקר סעודה על היין, אבל מ"מ על הגמרא קשה.

גליון זה נודב

לרגל יומא דהלולא רבה של הגה"ק

כ"ק האדמו"ר מפני מנחם זי"ע

החל בט"ז באדר ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנו הגאון החסיד רבי דניאל אלתר שליט"א

ירושלים

גליון זה נודב לעילוי נשמת

האשה החשובה רוצו"ח

מרת יענטע סגל ע"ה

בת יבלחט"א

הרב יצחק יהודה שענהנרזין הי"ו לונדון

נפטרה בדמי ימיה ט"ז אדר תש"ע ת.נ.צ.ב.ה.

האם נשים חייבות במצות היום של שתיית יין בפורים?

יש לחקור האם נשים מצוות במצוה זו או דילמא נשים אינם שייכות במצוה זו.

הנה במחזור ויטרי חלק ב' סימן תס"ה מעתיק פיוט שיש לומר במעריב של ליל פורים וז"ל פורים יין אשר הוקם לשמוח פני אישים, "יבא ויגל פני אנשים ונשים" משמע להדיא מדבריו שאף נשים שייכות במצוה זו.

מיהו יש לומר: שכוונתו שע"י שאנשים ישתכרו והנשים יראו אותם שיכורים ומטורפים אז יבא שמחה על פני הנשים, אבל לא שהן עצמן יהיו שכורים ח"ו.

ובספר ארחות רבינו חלק ג' עניני פורים אות צ"ז משם בעל הקהלנות יעקב שגם נשים ישתו יין קצת.

ובשו"ת שבת הלוי חלק י' סימן י"ח ס"ק ב' נשאל האם נשים חייבות בכלל מצות היום של חייב אינו לבשומי בפוריא עד דלא ידע, ומסיק לדידי אין שום שאלה, דלא שייך זה באשה דחז"ל הקפידו כתובות ס"ה ע"א מלידת רבוי יין לאשה ובשו"ע אה"ע סי' ע', וגם אם בעלה עמה, אין דרך עד דלא תדע כמובן, ועיין לשון מאירי שם אין רבוי יין יפה לאשה, והדברים פשוטים.

וכן כתב בשו"ת מועדים וזמנים חלק א' סימן ק"צ שלנשים אין את המצוה של שתיית יין בפורים.

ובשו"ת משנת יוסף סימן תרצ"ה הביא רמז לזה בדרך צחות: דהרי בפסוק נאמר ומאמר אסתר קיים דברי הפרים האלה, דכתיב "פרים" חסר להורות דאסתר הודיעה לנשים חיוב פורים, אבל הפורים חסר וא"ו להורות שמשלוח מנות ושמחת פורים נהוג בהן אבל לא לבסומי שאסור להם להשתכר.

וכעין זה כתב בשערי ציון אור"ח סימן קצ"ט אות ו' דלכן לא חייבו נשים בזימון, כי מצוה מן המובחר לברך על הכוס, ובאשה גנאי הדבר.

מי ששלח לחולה סכרת עוגה למשלוח מנות

האם יצא ידי חובתו?

יש לחקור מי ששלח עוגה למשלוח מנות לחולה סוכרת האם יצא ידי חובתו או דילמא כיון שהשני אינו יכול לאכול אינו יוצא ידי חובתו.

מעדני אשר: נראה דתלוי בטעמים של תקנת מצות משלוח מנות, דלטעם התרומת הדשן דמצות משלוח מנות כדי למלאות חסרון למי שאין לו סעודת יו"ט, מיסתבר דאינו יוצא כשחבירו אינו יכול לאכול, אבל לטעם המנות הלוי שתיקנו משלוח מנות כדי להרבות אחוה וריעות, וכן משמע לשון איש לרעהו, אפשר דיוצא אף כשהשני אינו יכול לאכול דסוף סוף הרבה אחות ורעות.

והנה בשו"ת מהר"ם ש"ק אור"ח סי' שמ"א כתב דלדעתו העיקר הוא השילוח והחזקת טובה שחבירו רואה שהוא אוהבו וכמים פנים אל פנים, וראיה מדק"ל בסימן תרצ"ו דאם מי שנשלח לו מוחל יצא ידי מצות שילוח מנות, ושם הרי לא אכל ולא נהנה ומ"מ יוצא, א"כ לפי דבריו בודאי ישיצא אף באופן שהשני אינו יכול לאכול.

ובספר הליכות שלמה פורים פרק י"ט ס"ק י"א פסק שיוצאין ידי חובת משלוח מנות אף במנות שאין המקבל רשאי לאכול מטעמי בריאות, ועיין בספר הנפלא אבני שהם לדידי הגאון רבי ישעיה שלאמאביץ שליט"א מרביץ תורה בעיר אנטוורפן שהאריך בענין זה בדברים נפלאים בסימן קנ"ט בסופו.

האם מותר לעשות נשואין בפורים?

הנה בספר כלבו סימן מ"ה כתב וז"ל וצריך עיון אם נושאין נשים בפורים לפי שאין מערבין שמחה בשמחה, או נאמר שלא אמרו אין מערבין שמחה בשמחה אלא בימים טובים דכתיב בהו בקרא ושמחת בחגך מן התורה, אבל דברי קבלה הם או דלמא חכמים עשו חזק לדבריהם כשל תורה וצ"ע.

וכן בשו"ת הרשב"א הובא בב"י אור"ח סימן תרצ"ו נסתפק אם מותר לישא אשה בפורים, ומסיק דמסתברא שמותר דושמחת בחגך כתיב, בחגך ולא באשתך, אבל בפורים מותר, ועוד דהו"ל חד יומא, ומשום חד יומא לא משהי איניש נפשיה, וכמ"ד משום פו"ר, ובענינים אלו הולכים בהן להקל דמדברגן הם.

ובדרכי משה אור"ח סימן תרצ"ו הביא ראה לשיטת הרשב"א: מהא דתנן במשנה מ"ק ח' ע"ב דאין נושאין נשים במועד, ואם היה אסור לעשות נשואין בפורים, מדוע לא תנן רבותא יותר גדול שאף בפורים אין נושאין נשים, אלא ש"מ שבפורים מותר לעשות נשואין, ועיין בשו"ת כתב סופר אור"ח סימן קל"ח.

וכן נפסק בש"ע אור"ח סימן תרצ"ו ס"ק ח' דמותר לישא אשה בפורים.

והנה דברי הרשב"א הנ"ל בנויים על דברי הגמ' מ"ק דף ח' ע"ב דאיתא שם במשנה אין נושאין נשים במועד, ובגמ' שם איתא, ד' טעמים, אחד { לפי שאין מערבין שמחה בשמחה, השני { מפני שמניח שמחת הרגל ועוסק בשמחת אשתו, וכתוב ושמחת בחגך ולא באשתך, השלישי { מפני הטורח, הרביעי { מפני ביטול פו"ר, והנה הטעם דמפני הטורח פשיטא דלא שייך בפורים, דרק במועד אסור טירחא, והרשב"א כתב דלא שייך הב' טעמים, דבחגך ולא באשתך, וביטול פו"ר, דבחגך אינו נכלל פורים, ומשום ביטול פו"ר משום חד יומא לא משהי איניש, כד פירש דבריו המג"א שם, ס"ק ח"י.

ובמגן אברהם שם תמה על הרשב"א: אך קשה דעדיין שייך משום אין מערבין שמחה בשמחה, וכתב המג"א דזה כוונת הרשב"א, דסיים, ודברים אלו מדברגן הם והולכין להקל, י"ל דלמ"ד דאין מערבין וכו' באמת אסור, אבל כיון דלאידך שרי הולכין להקל, ורצ"ל דאין מערבין אע"ג דילפינן מקרא אסמכתא בעלמא הוא ומדברגן וכמ"ש הב"י בס' תקמ"ו, וכתב המגן אברהם לפימ"ש בסימן תקמ"ו דקיימ"ל כמ"ד אין מערבין שמחה בשמחה, גם הכא אסור, לכן נראה לי שיעשה החופה ביום י"ג כנ"ל, וכן כתב בפרי חדש סימן תרפ"ח ובס' תרצ"ו דאין לישא בפורים, וכן פסק שם המשנה ברורה, ובשו"ת מהר"ם שיק אור"ח סי' שמ"ה כתב ג"כ שמנהג העולם דאין עושין אפי' נשואין גרידא ביום י"ד דשמא יעשה גם הסעודה בו ביום שמהוויים בו בסעודה מנח פורים, וכן בקצו"ש סי' קמ"ב סעי' ט' ובערך השלחן סי' תרצ"ו סעי' י"ב.

ובהליכות שלמה פרק כ"א דבר הלכה ס"ק ט', וכבר קדים סברא זו בספר החיים אור"ח סימן תרצ"ו כתב ליישב באופן נפלא דבפורים ליכא החשש של אין מערבין שמחה בשמחה: ע"פ מה שכתבו התוס' מ"ק ח' ע"ב טעם לגזירת הכתוב דאין מערבין שמחה בשמחה דכמו שאין עושין מצות חבילות דבעינן שיהא לבו פנוי למצוה אחת ולא יפנה עצמו הימנה, וכן שמחה בשמחה היא לבו פנוי בשמחה, א"כ בפורים דעיקר השמחה הוא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ונמצא דאינו צריך לדעת ממה הוא שמחה, שפיר מערבין שמחה בשמחה, אבל לשיטת התוס' מ"ק ח' ע"א דאין עושין מצות חבילות כדי שלא יראה עליו כמשא אין הכרח לחידוש זה.

**כשהבעל קורא מזכיר במגילה את המן
האם מותר לומר שם רשעים ירקב?**

קימ"ל רמ"א אורח חיים סימן תר"צ ס"ק י"ז שנהגו התינוקות לצור צורת המן על עצים ואבנים, או לכתוב שם המן עליהן, ולהכותן זה על זה כדי שימחה שמו, על דרך מחה תמחה את זכר עמלק דברים כה, יט ושם רשעים ירקב, ומזה נשתרבב המנהג שמכים המן כשקורים המגילה בבית הכנסת.

ובלבוש כתב הובא במ"א א"ח סי' תר"צ ס"ק כ"א שאומרים שם רשעים ירקב כשאומר המן בשעת קריאת המגילה בפורים.

יש להקשות: איך מותר לומר כן באמצע המגילה הרי אסור לשוחח באמצע המגילה, והוא הפסק, כך מקשה השער ציון סימן תר"צ אות נ"ז.

ותירץ השערי ציון: דכיון דהויא מצרכי המגילה לא הויא הפסק.

ומביא ראיה: מהא דקימ"ל אור"ח סימן תר"צ ס"ק י"ג בסופו שאם היה דורש את המגילה וקורא פסוק במגילה שלימה אם כיוון לבו לצאת ידי חובתו יצא ולא יפסיק בה בענינים אחרים כשדורשה שאסור להפסיק בה בענינים אחרים, אלמא דאף לכתחלה אין מה שדורש הפסק כיון דהויא מעניניא דיום, א"כ ה"ה לומר שם רשעים ירקב לא הויא הפסק כיון דהויא מעניניא דיום, עיין ש"ת אגרות משה אורח חיים חלק א' סימן קצ"ב.

וכותב השערי ציון: דהוא לא העתיק להלכה בחבורו את דברי הלבוש משום דאף אם נאמר דלא הויא הפסק, מ"מ יכול לצמוח מזה קלקול גדול שלא ישמע איזה תיבות מן הש"ץ ולא יצא בקריאת מגילה לכן טוב שלא לומר כלל.

ובספר משיב כהלכה סימן קע"א כתב דעכשיו שהמנהג של הבעל קורא להמתין עד לאחר שהילדים מכים בהמן, א"כ לא שייך חשש המשנה ברורה, דהרי יכול לאמרו בזמן שהבעל קורא שותק.

וכותב טעם אחר מדוע אין אומרים את זה: דהרי במחצית השקל אור"ח סימן תר"צ ס"ק כ"א כתב דאף לשיטת הלבוש שצריך לומר שם רשעים ירקב זה רק כשמזכירין אותו במגילה לאחר שנתלה שמו, אבל כשמזכירים את המן במגילה כשהיה עדיין חי אסור לומר שם רשעים ירקב משום דאסור לקלל, לפי הנ"ל אתי שפיר דלא אמרינן את זה דחיישינן שמא יאמר את זה גם כשמזכירין את המן כשהיה עדיין חי, ולכן לא אומרים את זה כלל.

ובנימוקי אורח חיים סימן תר"צ ס"ק י"ז כתב דלהלכה אסור לומר שם רשעים ירקב בעת קריאת המן דהויא הפסק, והרי קימ"ל אור"ח סימן תר"צ ס"ק ב' דאין לשוח בעוד שקורין את המגילה.

האם יש איסור לאכול בפורים קודם שקיים מצות משלוח מנות?
יש לחקור האם יש איסור לאכול בפורים קודם שקיימו מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים כמו דקימ"ל אור"ח סימן תר"צ דאסור לאכול קודם קיום מצוה או דילמא אין צריך לחוש לזה ומותר לאכול קודם שקיים מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים.

הנה בספר מועדים וזמנים ח"ב סימן נ"ד יצא לחדש דאסור לאכול סעודת פורים קודם קיום מצות משלוח מנות, כמו דקימ"ל דאסור לאכול קודם שקיים המצוה, א"כ הכי נמי אסור לאכול קודם שקיים מצות משלוח מנות, ואע"פ שסעודת פורים נמי מצוה, מ"מ לא מצינו היתר לאכול קודם קיום מצוה סעודת מצוה, לכן אסור לאכול בפורים עד שיקיים מצות היום.

וכותב דנראה: שאין צריך להמתין עד שיגיע המנות ליד המקבל, רק מיד שמסר לשליח למסור לו שרי לאכול, דסמכינן על חזקה שליח עושה שלוחותו, ואפילו אם נאמר שלא לסמוך על החזקה בדברי קבלה דכדאורייתא דמ"מ, מ"מ לענין איסור דרבנן דאסור לאכול קודם קיום מצוה בכהאי גוונא אפשר לסמוך.

אבל בשו"ת משנה הלכות חלק ו' סימן קכ"ו דחה את דבריו משום ג' טעמים:

חדא: שהרי סעודת פורים נמי מצוה הוא, והוא מצוה הבא לידי שתיקה ז"ל משתה ושמחה בפורים, וכיון שהוא מצוה שבא לידי חייב לקיימה, ואחר שיקיים מצוה זו יקיים מצות משלוח מנות.

השנית: דעיקר התיקון הכי הוה, דהכין כתיב משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו, הרי דהקבלה היתה קודם משתה ושמחה ואח"כ ומשלוח מנות איש לרעהו, לכן מותר לאכול קודם.

שלישית: נראה דהנה משלוח מנות אמרו ז"ל דהוא מטעם שאם אין לו לחבירו סעודה ואין לו במה ישמח ישלח לו מנות, והנה אמרו ז"ל בעה"ב בוצע תחלה דטוב עין הוא יבורך, וא"כ צריך קודם לאכול כדי שיתן לחבירו בטוב עין.

ובשו"ת ציץ אליעזר חלק ט"ו סימן ל"ב מביא שהמועדים וזמנים אוסר.

ומביא שהג"ע יוסף שליט"א השיג עליו: דשאני סעודת פורים שגם היא מצוה ממצות פורים, ולכן נכתב, לעשות אותם ימי משתה ושמחה, ואח"כ, ומשלוח מנות וכו', והעלה להלכה, דמנהג נכון הוא שלא לעשות סעודת פורים עד לאחר שיקיים מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים, אבל לטעום מעט לפני כן מותר ואין בכך כלום.

ומביא ראיה הציץ אליעזר שאין איסור: מדברי הלקט יושר תלמיד התה"ד בשם רבו שבהלכות פורים כותב בזה"ל טוב לשלוח מיני מאכל קודם אכילה עכ"ל, והך לישנא של טוב משמע שהוא רק להידורא וממצוה מן המובחר, אבל מעיקרא דדינא מותר לאכול גם קודם.

ובשו"ת אז נדברו חלק ו' סימן ס"ה כתב בטעם הדבר שלא מקפידים שלא לאכול קודם קיום מצות משלוח מנות, כיון דכל אחד שולח להשני ולא יתכן שלא לקבל לכל הפחות מאיש אחד קודם ששלח, א"כ הויא כמו שהניח שומר לכן מותר לאכול קודם, ועיין בשו"ת שרגא המאיר חלק ג' סימן ק"ג.

{מטעמי אשר בעניני פורים}

בעניני תחפושת

האם מותר להתפלל עם התחפושת או דילמא אין דרך כבוד לעמוד כן לפני המלך? פורים תש"ע

האם מותר לתפור תחפושת בפורים? תש"ע

בעניני מתנות לאביונים

מי שמוחל בפורים חוב לעני שחייב לו כסף האם קיים מצות מתנות לאביונים? פורים תש"ע

איך יקיים מצות מתנות לאביונים לעתיד לבא הרי לא יהא עניים? פורים תש"ע

משלוח מנות

האם אב מקיים מצוות משלוח מנות כששולח לבנו או להיפך? פורים תשס"ז

כששולח לרבו האם יצא או דילמא לא מקרי רעהו? פורים תשס"ז

כשנותנים לילד קטן האם יוצא? פורים תשס"ז

האם אפשר לשלוח ע"י גוי?

כשנותן כסף מזומן האם קיים מצות משלוח מנות? פורים תשע"א

מכתבים למערכת

כמה ימים מותר לאכול את לחם הפנים

מה שהבאתם מחלוקת הראשונים בענין כמה זמן היה מותר לאכול את לחם הפנים, דלשיטת הרמב"ם רק ביום השבת, ולשיטת התוס' יום טוב מותר לאכול שבת ומוצאי שבת כמו כל קדשי קדשים ליום ולילה, ולשיטת הרבנינו יונה ורבינו גרשום מותר לאכול שבוע ימים.

הרה"ג רבי משה יהודה פריד שליט"א ראש כולל מאור התלמוד ס. פאלא ברזיל

נראה להעיר דבר זה מפורש בתוספתא ובח"מ פרק ה הלכה ז וז"ל טמאת העוף ואשם תלוי ולוג שמן של מצורע ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והעומר כולן קדשי קדשים ונאכלין לפנים מן הקלעים ונאכלין לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד הצות.

הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א רב ואב"ד קהל הסידים תל ציון

מה שהקשתם על הרמב"ם מהא דאיתא במשנה מנחות פרק י"א משנה ז חל להיות יום כיפור בשבת מתחלקות החלות לערב, ואם מותר לאוכלם רק בשבת איך מותר לאכלם שלא בזמנם, נראה לתרץ דעת הרמב"ם דיש שני ענינים באכילת לחם הפנים, דמלבד מצות אכילתו ככל שאר שירי מנחות יש בו עוד דין אכילה מיוחד מדין מצות סידור לחם הפנים ומשום הכי כתב הרמב"ם שמצוה לאכול בשבת, אבל מדין אכילת קדשים נאכל הוא ליום ולילה.

הגאון רבי קלמן מלר שליט"א ראש כולל ש"ס ירושלים

הרב א. גינצבורג שליט"א נז"ב מה שהקשתם על השיטות שאפשר לאכול שבוע ימים, מהא דאיתא במשנה מנחות פרק י"א משנה ט' לחם הפנים נאכל אין פחות מ' ולא יתר על אחד עשר כיצד נאפה בערב שבת ונאכל בשבת לתשעה חל יום טוב להיות ערב שבת נאכל לעשרה שני ימים טובים של ראש השנה נאכל לאחד עשר ואינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב, ואם אפשר לאכול שבוע ימים, א"כ יש עוד שבוע, נראה לתרץ הדבונה לתחילת זמן האכילה ולא לכל הזמן.

הרה"ג יעקב ישראל מיונער שליט"א לודן

נראה לציין דמדברי הרבנינו עובדיה מנחות פרק י"א משנה ז' בדיה חל משמע שהזמן אכילה הוא יום ולילה, אלא שלכתחילה יש חיוב לאכול הלחם הפנים באותו השבת.

מדוע צריך להקפיד לאפות לבד חלות בערב שבת לכבוד שבת

מה שכתבתם ארבע טעמים במה דקמ"ל ברמ"א אור"ח סימן רמ"ב דנהגים לאפות חלות לשבת.

הרה"ג אלימלך בלום שליט"א חיפה

נראה לציין עוד טעם שכתב בספר לקוטי מהר"ח וז"ל ולפענ"ד נראה עוד טעם למנהג רבינו הרמ"א לאפות לחם על שבת וז"ל בביתו עפ"י דברי החסידים סימן רמ"ב דכתב מדמציו גבי איוב שקלל את יומו שתשכן עליו עננה ואל תבא בו רננה, א"כ גבי שבת דכתב ויברך אלקים את יום השביעי צריך להדליק נרות וירגן שבתות, כמו כן כאן דבגי קללת התוכחה כתיב והיו חייך תלואים לך מנגד ודרשנין בגמ' מנחות ק"ז זה הסומך על פת פלטר, על כן גבי שבת דהוא ברכה צריך לאפות בת בביתו בערב שבת.

משיב כהלכה

מדור זה נודב ע"י ידידנו

הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א בווקלן

כללי השתתפות

אחר שיעבור ארבע שבועות צריך לשלוח תשובות על כל השאלות שהיו במשך החודש והראשון שיענה על כל השאלות לפי הבנת רבני המערכת יזכה בסך של אלף שקל.

א] בהפטרות, ואת כל העם החרים לפי חרב, צ"ע אם שאול הרג את כולם מלבד את אגג, אייך יתכן שדור אח"כ דוד נלחם באומה העמלקית.

ב] בגמ' תענית כט, א כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה, מדוע הביא הרמב"ם להלכה רק לדין שמשנכנס אב ממעטין בשמחה ולא הביא לדין שמשנכנס אדר מרבין בשמחה.

ג] מה יעשה אדם הנוהג במשאית גדולה ונוסע בירידה ופתאום רואה שנתקלקלו הבלמים ואינו יכול לעצור, ויש בפניו שלוש אפשרויות, 1. שלא לעשות שום דבר ולתת למשאית להמשיך בדרכה ואז מסתמא יהרגו רבות של אנשים כל הנוסעים של המכוניות לפניו. 2. שיטח את המשאית לכביש צדדי ושם יהרגו רק אנשים מועטים. 3. יטה את המשאית מיד לתוך קיר צדדי ויהרגו את עצמו בידים, מה יעשה בזכה מקרה, והאם יש חילוק בין מקום שהיה פושע שלא בדק את הבלמים למקום שהיה אונס גמור שלא היה צריך לדעת.

ד] איך יתכן אשה גרושה האסורה לכהן ולאחר זמן חזרה להיות מותרת לכהן.

האם מותר להניח ספר תורה פסול בארון קודש כמו שהניחו שברי לוחות בארון

מה שהבאתם בשם שו"ת נודע ביהודה מ"ק אור"ח סימן ט' שהביא כי תלמיד חכם בשם הר"ר יעקב טען שמותר להניח ספרי תורה פסולים בארון הקודש, כשם שהניחו את הלוחות השבורות בארון, שיועד ללוחות השניות ששלמות היו, אך דחה התלמיד חכם ראייה זו משום שהלוחות היה מעשה אלוקים המה ומחמת קדושתם הנשגבה הניחום בצוותא עם הלוחות השלמות, א"כ אין להביא ראייה שמותר להניח ספרי תורה פסולים בארון הקודש, והבאתם דהנודע ביהודה דחה טענה זו דא"כ איך ילפינן בגמ' מנחות צ"ט ע"ב מהא דשברי לוחות מנחים בארון, דחייבים להיזהר בכבוד תלמיד חכם ששכח תלמודו, מאי הראיה מהלוחות שהיו מעשה אלוקים לתלמיד חכם, אלא ש"מ דלא מחלקין.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת

הגאון רבי דוד ליסעין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א

נראה להעיר מטעם אחר דאין לחלק בין ספר תורה פסול לשברי לוחות, דעיינו בירושלמי תענית פרק ה הלכה ה' דהכתב פרה מהלוחות ולכן כבד על ידיו של משה ונפלו ונשתברו עי"ש וא"כ כיון שפרחה הכתב תו אין קדושתו כל כך, ושפיר ילפינן מינה לגבי ספר תורה פסול, דאפשר לשום ליד ספר תורה כשר.

הגאון רבי יהושע העשיל פארווא שליט"א מאנטשטר

הרה"ג חיים דוד קרוקער שליט"א כולל גור בווקלן מח"ס לקח חיים

נראה לציין דהמגן אברהם סימן קכ"ד ס"ק י"ד כתב וז"ל כתב הב"ח סימן קכ"ג כתב רש"ל דאין קרוי הורדה מקדושה אם מניחים שאר ספרים בארון אצל ס"ת דהא עדיין קדושתו קיים, תדע שהיה אנו מניחים לעולם ירעות פסולים בארון וה"ה דומשים ושאר ספרים, אכן צריך עיון היכא שהוציאו הספר תורה ממנו אם יכולין להניח בתוכו שאר ספרים דמאחר דלית ביה ס"ת איכא הורדה מקדושה לפי שעה או לא, ול"נ פשוט דאסור אפילו לפי ופ"י להניחם אצל ס"ת נמי אין נראה להלק דמאן לימא לן דמנהג ותניקין הוא, ובס"ח סי' תקל"ה איתא דאסור להניח בתוכו ירעות פסולים ואפשר דשרי משום דלב כ"ד מתנה.

הרה"ג רבי יוסף צבי ברזל שליט"א בני ברק ר"מ דברי מרדכי ונחלת משה

מה שהבאתם בשם האור החיים דלכן נכפל בתורה ב' פעמים מצות שמימת הלוחות בארון אחד ללוחות השלמים ואחד לשבורים, יש לציין דכבר הקדימו בזה היד רמה ב"ב י"ד ע"א.

מדוע רק בארון היה אסור להוריד את הכדים

בשעה שאין נושאים אותה ולא בשאר כלים

מה שהקשתם בשם הראשונים מדוע רק בארון נאמרה האיסור אסור להוריד את הכדים אף בשעה שאין נושאים אותה ומדוע בשאר כלים האיסור רק בשעה שנושאים אותם, ותרצתם בארבע אופנים.

הרה"ג יואל אברהם מושקוביץ שליט"א כולל סאטמאר ירושלים

נראה לציין מה שתיירך בדעת אקנים דמפני קדושת הארון לא רצה הקב"ה שימשמשו בו להסיר הכדים ולהניחם בטבעות אבל כשבאין לנושאים מחזיקין בראשי הכדים ונושאים וכשמניחין אותן הולכין להם מיד מחמת אימת הקדושה.

הרה"ג יוסף קרביץ שליט"א מודיעין עילית

נראה לציין דהר"ש הירש מבאר לפי שהארון מסמל תורה, א"כ בא הורדות לנו שתורה אין לה קביעות מקום, אלא בכל מקום שהוא אפשר לזכות לתורה, משא"כ שאר הכלים יש להם קביעות מקום.

הרה"ג יוסף דויטש שליט"א בני ברק

נראה לתרץ, ע"פ מה שהובא בגליון הנפלא פנינים בפרשת וחי על הפסוק יששכר חמור גרם וגו' למה דימה את יששכר לחמור, אלא רמז יש כאן מטבע הבריאה סוס כשהוא נח צריך להוריד ממנו הכל ואילו החמור רובץ למנוחה עם כל משאו עליו, כך שבת יששכר שהם לומדי תורה צריכים גם בזמן מנוחתם לא להתפרק מעול תורה ומצוות, לפי זה מובן גם אצלנו התורה באה ללמד אותנו שגם בשעת מנוחה לא להתנתק מהתורה שכל זמן צריך להיות מחובר וקשור לתורה.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
לביירוים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
מי שמעוניין להצטרף אלפני המנויים נא להתקשר למערכת

כסא דנחמא משגרים אנו בזה כוס הנחומים קדם מעלת חברינו מהאיריות שבתבורה הבה"ח שמואל עליאס נ"ו בהילקח ממנו אחרות הקטנה ע"ה המקום ינחם אתכם מתוך שאר אבלי ציון וירושלים אך טוב וחסד ירדפוהו כל ימי חייו ישבה ג' צולה שרתי ורה רבין ואמויהן	גליון זה נודב לעילוי נשמת האי גברא רבא ויקירא מקרבניטי היהדות החרדית איש אמונים של גדולי ומאורי הדור הרב מנחם פרוש בן הרב משה ז"ל נלב"ע ח' אדר תש"ע ת.נ.צ.ב.ה. הונצח ע"י המשפחה
---	--